

Sammanfattning

Arbetsdomstolen har funnit att en arbetstagare gjort sig skyldig till miss-handel som inte är obetydlig. Händelsen utspelade sig på en taklagsfest som varken var anordnad av arbetsgivaren eller hölls i arbetsgivarens lokaler. Den ägde rum utanför arbetstid och riktade sig mot en person som var anställd hos arbetsgivarens underentreprenör. Fråga huruvida händelsen har haft sådant samband med anställningen att den kan läggas till grund för avskedande.

Postadress

Box 2018
103 11 STOCKHOLM

Besöksadress

Stora Nygatan 2 A och B

Telefon

08-617 66 00

Telefax

08-617 66 15

kansliet@arbetsdomstolen.se

www.arbetsdomstolen.se

ARBETSDOMSTOLENDOM
2005-04-06
StockholmDom nr 35/05
Mål nr B 66/04**KLAGANDE**

M.H. i BÅLSTA

Ombud: advokaten Mats Borgström, Box 7315, 103 90 STOCKHOLM

MOTPARTRamirent AB (f.d. Altima AB), 556559-4610, Tagenevägen 25,
425 37 HISINGS KÄRRAOmbud: advokaten Lars Hartzell, Elmszell Advokatbyrå HB,
Gamla Brogatan 32, 111 20 STOCKHOLM**SAKEN**

ogiltigförklaring av avskedande m.m.

ÖVERKLAGAD DOM

Solna tingsrätts dom den 16 april 2004 i mål nr T 1567-03

Tingsrättens dom, se bilaga.

M.H. har yrkat att Arbetsdomstolen skall bifalla hans talan vid tingsrätten, befria honom från skyldigheten att ersätta Ramirent AB:s (bolaget) rättegångskostnader där och i stället förplikta bolaget att ersätta hans rättegångskostnader.

Bolaget har bestritt ändring.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i Arbetsdomstolen.

Målet har avgjorts efter huvudförhandling. På M.H:s begäran har det hållits förnyat förhör under sanningsförsäkran med honom själv. På bolagets begäran har det hållits omförhör med vittnena J.S., K.E., P.P. och P.L. Vidare har banduppspelning av förhör vid tingsrätten skett på M.H:s begäran med J-E.H. och på båda parter begäran med R.N.

Parterna har till utveckling av sin talan anfört i allt väsentligt detsamma som antecknats i tingsrättens dom med följande tillägg och förtydliganden.

M.H.

M.H. drack ingen alkohol före taklagsfesten den 22 maj 2003. J.S. var däremot så påverkad att han blev varnad av vaktpersonal. – När J.S. tog ett grepp om J-E.H:s nacke och hals kunde denne inte på egen hand komma loss utan fick hjälp av en annan person. – J.S., som först hade försökt tränga sig

in i samma bås på herrtoaletten som M.H. men då blivit bortmotad, gick sedan in i det båset igen när M.H. var färdig och hade gått ut ur båset. När J.S. sedan var färdig gick han ur båset, drog upp gylfen och gick mot M.H. Det var i detta läge som M.H. uppfattade det som att J.S. skulle angripa honom och slog därför själv ett slag mot J.S. – Någon dag efter taklagsfesten blev M.H. kallad till ett möte med S.K. hos bolaget. Denne ville att M.H. skulle skriva på en egen uppsägning. M.H. vägrade att göra detta och blev sedermera avskedad.

Även om Arbetsdomstolen skulle finna att M.H. inte handlat i nödvärn och oberoende av hur det våld som har använts mot J.S. kan rubriceras straffrättsligt är våldet och dess följder i sig inte tillräckligt allvarliga för att kunna utgöra grund för avskedande.

Bolaget

En taklagsfest är en vanligt förekommande ceremoniell avslutning på ett byggnadsprojekt. Det är en ganska formell tillställning, till vilken endast personer som deltagit i byggprojektet blir inbjudna. För bolaget är det därför viktigt att de anställda uppför sig väl. De är i detta sammanhang bolagets ansikte utåt och om en arbetstagare då missköter sig är det särskilt allvarligt. Misskötsamheten får stor spridning bland deltagarna och de lokala byggföretagen och kan därför skada bolaget. – Det är möjligt att J.S. under kvällen hade tagit ett grepp om J-E.H. men det var i så fall fråga om en vänskaplig ”björnkram”. – M.H. slog två kraftiga knytnävsslag mot J.S. som till följd av slagen inte var kontaktbar under några minuter. Andra personer som var närvarande placerade J.S. i framstupa sidoläge. Slagen orsakade att J.S:s kind svullnade kraftigt och att han blödde ur munnen. Det våld som M.H. använde var så allvarligt att gärningen skall bedömas som grov misshandel. – Det gick så lång tid mellan det tillfälle då J.S. eventuellt skulle ha gett J-E.H. en ”björnkram” och händelsen på herrtoaletten att något direkt samband inte föreligger.

Domskäl

Händelseförloppet

Vad som förekommit i Arbetsdomstolen ger inte anledning att se på händelseförloppet under taklagsfesten på Uppsala slott fram till handgemänget mellan M.H. och J.S. på herrtoaletten på något annat sätt än tingsrätten gjort.

M.H. har gjort gällande att det som inträffade på herrtoaletten utspelade sig mer eller mindre i direkt anslutning till händelserna vid fönstret där J.S. angrep hans bror. J-E.H. har emellertid uppgett att han och M.H. ”minglade vidare” en stund, cirka 20–30 minuter, efter händelserna vid fönstret innan de begav sig till herrtoaletten. Enligt Arbetsdomstolens mening saknas skäl att ifrågasätta denna uppgift. Utredningen ger alltså vid handen att det förflutit en tid mellan incidenten vid fönstret och det händelseförlopp som sedan utspelade sig på herrtoaletten.

När det sedan gäller vad som hände mellan M.H. och J.S. på herrtoaletten har M.H. framhållit att han inte slog när J.S. höll på att stänga gylfen. J.S. har uppgett att han inte minns vad som hände. P.P. är den ende utomstående personen som kunde göra iakttagelser om det våld som förekom. Enligt Arbetsdomstolens mening har han lämnat en både trovärdig och tillförlitlig berättelse som alltså kan läggas till grund för bedömningen. Han har inför Arbetsdomstolen uppgett att han visserligen inte längre minns med säkerhet om slagen utdelades med öppen eller knuten hand men att han fortfarande minns det som två slag. Vidare har han uppgett att J.S. sysslade med gylfen när slagen utdelades och att han inte uppfattade det som att J.S. var på väg att attackera M.H. Han har också berättat att han veckan därpå lade märke till att J.S. hade en blågrön svullnad och såg ut som om han hade en golfboll i kinden.

Sammantaget finner Arbetsdomstolen av utredningen visat att M.H. utdelat två slag mot J.S:s ansikte när denne hade händerna nedanför midjan samt att slagen orsakat skada och smärta.

Grund för avskedande?

Arbetsdomstolen delar tingsrättens bedömning att M.H. inte handlat i nödvärn.

Enligt Arbetsdomstolens mening har M.H. gjort sig skyldig till en misshandel som inte är obetydlig. Att den ägde rum samtidigt som J.S. stängde gylfen visar att slagen kom helt överraskande för honom. Det har följaktligen inte framkommit att J.S. i den situationen genom åtbörder eller på annat sätt skulle ha uppträtt direkt provocerande mot M.H. I likhet med tingsrätten anser Arbetsdomstolen att det som M.H. uppgett om att J.S. försökt tränga sig in i samma bås som honom inte är av det slaget att det bör tillmätas någon betydelse vid bedömningen av M.H:s handlande. Arbetsdomstolen delar också tingsrättens bedömning av att det förhållandet att det tidigare under kvällen förekommit viss ordväxling mellan M.H. och J.S. samt visst handgemäng mellan J.S. och M.H:s bror inte kan föranleda att M.H. skall anses ha varit provocerad när han sedan utdelade slagen mot J.S. Sammantaget finner Arbetsdomstolen att omständigheterna har varit sådana att den misshandel som M.H. gjort sig skyldig till är av ett slag som normalt ger en arbetsgivare rätt att tillgripa avskedande. Att festdeltagarna bjudits på alkohol under kvällen föranleder ingen annan bedömning.

Frågan är då om, såsom M.H. har gjort gällande, händelsen har en så svag anknytning till hans anställning att den därför inte kan läggas till grund för ett avskedande.

Utredningen i målet har visat följande. Taklagsfesten anordnades av byggherren Akademiska Hus. Själva byggprojektet genomfördes av NCC, till vilket bolaget vid denna tid var knutet. Inga andra än dem som arbetat inom byggprojektet var inbjudna till festen. J.S. var anställd hos en underentreprenör till bolaget och hade vid ett tillfälle arbetat tillsammans med

M.H. på just detta byggprojekt. J.S. fick, enligt vad han själv uppgivit, också han sin inbjudan via bolaget. Av arbetsledaren P.L:s uppgifter har framgått att händelsen kom till bolagets kännedom genom att byggherren frågade NCC:s platschef vilka åtgärder som bolaget avsåg att vidta i anledning av vad som hänt på taklagsfesten.

Det kan alltså konstateras att händelsen visserligen ägt rum utanför arbetstid, vid en fest som inte varit anordnad av någon av de närmast inblandades arbetsgivare eller i deras lokaler samt att M.H. och J.S. inte hade samma arbetsgivare. Festen, en taklagsfest, har emellertid haft en direkt anknytning till det arbete som utförts av bl.a. bolaget och dess underentreprenörer. Såväl M.H. som J.S. bjöds in till festen endast därför att de var arbetstagare hos företag som varit engagerade i den byggnation som var anledningen till taklagsfesten. Dessutom var J.S. anställd hos en underentreprenör till M.H:s arbetsgivare. Arbetsdomstolen finner mot bakgrund av det anförda att händelsen får anses ha haft en sådan anknytning till M.H:s anställning att den kan läggas till grund för ett avskedande.

Sammanfattningsvis innebär alltså Arbetsdomstolens ställningstaganden att M.H. har grovt åsidosatt sina åligganden mot bolaget. Arbetsdomstolen finner därmed, liksom tingsrätten, att bolaget har haft grund för att avskeda honom från hans anställning. Tingsrättens domslut skall därför fastställas.

Rättegångskostnader

M.H. skall som förlorande part åläggas att betala ersättning för bolagets rättegångskostnader även i Arbetsdomstolen. Om beloppets storlek råder inte tvist.

Domslut

1. Arbetsdomstolen fastställer tingsrättens domslut.
2. M.H. skall ersätta Ramirent AB för dess rättegångskostnader i Arbetsdomstolen med åttiotusentvåhundratre (80 203) kr, varav 78 100 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen på det förstnämnda beloppet från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Ledamöter: Carina Gunnarsson, Gudmund Toijer, Christer Måhl, Anders Sandgren, Monica Johanson, Jörgen Andersson och Kjell Eriksson.
Enhälligt.

Sekreterare: Karin Hellmont

Tingsrättens dom (ledamöter: J Boström, Carl Eric Lawass och Hans Cappelen-Smith)

BAKGRUND

Altima ingick tidigare i NCC-koncernen. M.H., som är utbildad byggnadsarbetare, anställdes i företaget den 19 maj 2002 som ställningsmontör. I arbetet ingick bl.a. att montera och demontera byggnadsställningar. M.H. är medlem i Svenska Byggnadsarbetareförbundet (Byggnads). Mellan Byggnads och Altima finns inget kollektivavtal.

Den 22 maj 2003 deltog M.H. i en taklagsfest på Uppsala slott. Festen hade anordnats av Akademiska Hus i egenskap av byggherre för en byggnation åt Kemikum vid Uppsala universitet. I festen deltog också J.S., som då var anställd hos en underentreprenör till Altima. M.H. utdelade på en toalett åtminstone ett slag mot J.S. Händelsen kom inte till polisens kännedom.

Den 27 maj 2003 mottog M.H. varsel om avsked. Med anledning härav begärde Byggnads överläggning med Altima. Överläggningen ägde rum den 2 juni 2003. Den 6 juni 2003 avskedades M.H. Byggnads yrkade ogiltigförklaring av avskedandet. Lokal tvisteförhandling ägde rum den 1 juli 2003, varvid Altima vidhöll avskedandet.

M.H. väckte talan mot Altima med de yrkanden som anges i det följande. Han yrkade dessutom att tingsrätten enligt 35 § 2 st lagen om anställningsskydd skulle besluta att anställningen skulle bestå tills tvisten slutligt avgjorts. Yrkandet lämnades utan bifall i beslut den 10 september 2003.

YRKANDEN M.M.

M.H. har yrkat att tingsrätten ogiltigförklarar Altimas avskedande av honom. Han har vidare yrkat att tingsrätten förpliktar Altima att till honom betala allmänt skadestånd med 100 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från och med dagen för delgivning av stämningsansökan till dess betalning sker.

Altima har bestritt käromålet och såsom i och för sig skäligt endast vitsordat sättet att beräkna ränta.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

GRUNDER

Som grunder för talan har parterna anfört följande.

M.H.

Altima har avskedat M.H. utan att det förelegat laglig grund för avskedandet. Omständigheterna har inte ens varit sådana som skulle ha räckt för en giltig

uppsägning. Avskedandet skall därför ogiltigförklaras enligt 35 § lagen om anställningsskydd. Enligt 38 § lagen om anställningsskydd är Altima skyldigt att betala allmänt skadestånd till M.H. - M.H. har i syfte att försvara sig mot angrepp från J.S. tilldelat denne ett slag i ansiktet med handloven. Straffrättsligt är det därför fråga om nödvärn enligt 24 kap 1 § brottsbalken. Under alla förhållanden föreligger sådana omständigheter som anges i 24 kap § 6 brottsbalken på grund av att M.H. blev mycket provocerad av J.S. M.H. gör i första hand gällande att han inte gjort sig skyldig till något brottsbalksbrott och att avskedandet redan av detta skäl är felaktigt. Om tingsrätten skulle finna att M.H:s handlande är brottsligt föreligger av följande skäl ändå inte grund för avskedandet. Händelsen ägde inte rum på arbetstid utan på en fest som inte anordnades av Altima. Det våld som M.H. använt sig av, oavsett hur detta må rubriceras, riktade sig inte mot någon anställd i Altima. M.H. blev vidare kraftigt provocerad av J.S., som också först angrep M.H.

Altima

Grunden till avskedandet av M.H. är att denne grovt åsidosatt sina åligganden mot bolaget. I första hand åberopas att H. i samband med taklagsfesten den 22 maj 2003 utsatt J.S. för mycket allvarlig misshandel. Arbetsdomstolen har i sin praxis sett mycket allvarligt på våld och hot om våld på arbetsplatsen eller i anknytning till arbetet. Detta gäller även om gärningen begåtts utanför arbetstiden och utanför arbetsplatsen. Härutöver har M.H. även vid minst ett tidigare tillfälle uppträtt hotfullt och våldsamt mot andra arbetstagare i samband med en personalfest.

UTVECKLING AV TALAN

Till utveckling av talan har parterna anfört i huvudsak följande.

M.H.

Under maj månad 2003 utförde M.H. och hans bror J-E.H., som också var anställd av Altima, demontering av byggnadsställningar på ett hus i Uppsala. I arbetet ingick bl.a. att demontera några balkar på ca 25 meters höjd. På arbetsplatsen fanns ytterligare några arbetstagare, som var anställda av en underentreprenör till Altima. En av dessa arbetstagare var J.S. Denne och de andra arbetstagare som var anställda av underentreprenören deklarerade för bröderna H. att de inte var intresserade av att utföra demonteringen men att de kunde fungera som hantlangare. Arbetet utfördes under en helg utan några incidenter. En vecka senare hade M.H. ett samtal med en av sina överordnade, P.L. M.H. redogjorde för arbetet i Uppsala och framförde att han var missnöjd med att det alltid var han och hans bror som fick utföra de tyngsta och farligaste arbetena vid montering och demontering av byggnadsställningar. Han sa också att det var mycket vanligt att anställda hos underentreprenörer, t.ex. som vid arbetena i Uppsala, var lata. Han nämnde dock inte J.S. vid namn. M.H. begärde därför att Altima skulle höja hans lön. M.H. har informerats om att P.L. någon dag senare åkte till Uppsala och bl.a. träffade J.S. och för denne nämnde den kritik som M.H. hade framfört. Det

kan tilläggas att M.H. flera gånger tidigare hade tagit upp frågan om löneförhöjning med företrädare för Altima. - Byggherren för huset, Akademiska Hus, hade i ett lunchrum lagt ut inbjudningskort till en taklagsfest på Uppsala slott den 22 maj 2003. Inbjudningskortet var bl.a. avsedda för anställda i Altima och bröderna H. tog var sitt kort. Den 22 maj hämtade J-E.H. sin bror i Knivsta, varefter de tillsammans åkte till Uppsala. M.H. hade tagit några drinkar före festen medan J-E.H., som körde bil, inte drack någon alkohol vare sig före festen eller under denna. Flera hundra personer var närvarande. Det serverades mat vid sittande bord. Bröderna H. satt vid samma bord. Vid detta bord, snett emot M.H., satt J.S. Denne var påtagligt berusad redan när middagen började och drack mycket vin och sprit under middagen. J.S. frågade M.H. om denne till P.L. hade riktat kritik mot J.S. M.H. svarade nej, vilket var en lögn i den meningen att kritik hade framförts, men sant så till vida att han inte uttryckligen hade kritiserat J.S. Skälet till att M.H. svarade nej på J.S:s fråga var att han inte ville ha något bråk med denne. J.S. fortsatte dock att i aggressiv ton ställa frågor till M.H., som försökte ”gjuta olja på vågorna”, men J.S. fortsatte dock att på olika sätt provocera M.H. under middagen. När whisky serverades hällde J-E.H. över sin whisky i M.H:s glas. J.S. tog då M.H:s glas och svepte innehållet i en klunk. Bröderna H. bestämde sig för att lämna bordet. De gick tillsammans med några andra bort till ett fönster. J.S., som nu var höggradigt berusad, följde dock efter. Han talade osammanhängande om betydelsen av självkontroll. Han slog knytnäven i fönsterbrädan flera gånger. Han tog tag i en ljushållare av glas och brände handen. J-E.H. tog hand om ljushållaren. J.S. började tugga på ljuset. Sedan tog han ett grepp med armen runt J-E.H:s nacke och hals. J-E.H. lyckades komma ur detta grepp utan ytterligare handgemäng och utan att någon annan behövde ingripa. Bröderna H. bestämde sig nu för att lämna festen. De gick först på herrtoaletten. Där fanns fyra-fem personer. M.H. ställde sig i ett bås, med plats för en person, för att urinera. J.S., som hade följt efter bröderna H. in på toaletten, försökte tränga sig in i samma bås och slog samtidigt M.H. med knytnäven i sidan mot njuren. M.H. blev mycket arg. När han skulle göra sig fri från J.S., som alltså hade tryckt sig in i båset, slog han ett slag mot J.S. med handloven som träffade denne i ansiktet. Av slaget och på grund av berusningen ramlade J.S. omkull. Bröderna H., som noterade att J.S. var vid medvetande, lämnade toaletten och festlokalen för att det inte skulle bli mer bråk. M.H. fick senare på kvällen för händelsen reda på att J.S. tillsammans med några andra personer hade besökt en nattklubb i Uppsala och att J.S. inte hade behövt uppsöka sjukhus.

Altima

Taklagsfesten den 22 maj 2003 var anordnad av Akademiska Hus. Uppemot 500 personer deltog, däribland M.H. och J.S., vilken var ställningsmontör vid O. & L. Bygg AB, underentreprenör till Altima. Enligt Altimas uppfattning deltog arbetstagarna vid taklagsfesten som representanter för företaget. Det bjöds, såsom seden bjuder, på vin och sprit. M.H. och J.S. satt vid samma bord under middagen. Båda drack alkohol. Flera diskussioner ägde rum under middagen, men alla slutade lugnt och utan handgripligheter. J.S. var enligt vittnena påverkad av alkohol, men uppträdde på ett glatt och trevligt

sätt mot övriga festdeltagare. De flesta av dessa betraktade J.S. som en ”festens stjärna” eller en ”rolig prick”. I samband med ett toalettbesök misshandlades J.S. av M.H. på ett brutalt sätt. M.H. stod bakom J.S. när denne utträttade sina behov vid en urinoar. När J.S. var färdig och vände sig om för att dra upp gylfen slog M.H. ner honom med två kraftiga slag. J.S. föll baklänges ner på golvet och låg medvetslös i flera minuter. M.H. försökte fortsätta misshandeln, men blev förhindrad av en annan person. J-E.H. kom småningom in och tog M.H. från platsen. J.S:s vänstra ansiktshalva blev helt uppsvullen. När J.S. vaknade till efter medvetslösheten blev han tillfrågad om han avsåg att göra polisanmälan. Han förklarade att han varken ville göra polisanmälan eller uppsöka sjukhus då han ansåg att vuxna människor bör kunna reda ut en sådan här sak på egen hand. Han ville inte avbryta sin kväll och fortsatte till en nattklubb i sällskap med sina kamrater. - J.S. hade enligt vad han uppgett inte angripit M.H. på något sätt och inte heller varit aggressiv mot denne. - Altima fick kännedom om det inträffade under påföljande dag och tog då kontakt med vittnen för att få reda på vad som hade hänt. Den 27 maj träffade M.H. bolagets företrädare S.K., som förklarade att M.H. skulle avskedas. M.H. sade då inget om att han skulle ha blivit angripen av J.S. Detta påstående framfördes först i samband med överläggningarna mellan Byggnads och Altima den 2 juni 2003. Påståendet framstår som en efterhandskonstruktion. - Enligt bolagets uppfattning var det våld som M.H. hade utsatt sin arbetskamrat för inte förenligt med bolagets värderingar. Våld kan inte på några villkor tolereras, även om det inte äger rum i direkt samband med arbetet. Bolaget anser att det är mycket angeläget att vidmakthålla denna princip för att upprätthålla god arbetsmiljö och trivsel på arbetsplatsen. Bolaget har i efterhand fått upplysningar om att M.H. även tidigare under anställningen utsatt medarbetare för våld i samband med en julfest i Stockholm i december 2002.

DOMSKÅL

M.H. har hörts under sanningsförsäkran. Vittnesförhör har hållits med J-E.H., J.S., P.P., K.E. och R.N., vilka samtliga deltog i taklagsfesten, vidare med P.L., vilken uttalat sig om vad som hände i anslutning till julfesten i december 2002.

Utredningen utvisar till en början följande. Såsom M.H. anfört sakframställningsvis hade han vid ett tidigare tillfälle arbetat tillsammans med bl.a. J.S. och efter detta inför P.L. kritiserat den arbetsinsats som utfördes av anställda på underentreprenörerna. Under festen drack J.S. en hel del alkohol och blev berusad. Vid måltiden satt J.S. vid samma bord som M.H. Efter huvudrätten berättade J.S. för M.H. att P.L. berättat om M.H:s kritik. Det blev en diskussion dem emellan. J.S. tog M.H:s whiskyglas, i vilket J-E.H. hade hållit sin whisky, och svepte glasets innehåll. Till sist lämnade bröderna H. matbordet.

M.H. har uppgett att J. senare kom fram mot honom och J-E. när de stod vid ett fönster. J. började prata om karate och slog flera slag mot en marmorskiva

vid fönstret. Han puttade till en glasskål med ett ljus i, men J-E. lyckades få tag i skålen. J. brände sig på handen. Han tog sedan ljuset och började tugga på det. M. och J-E. vände sig om, varvid J. hoppade på J-E., och tog tag i nacken. Efter ett bra tag kom J-E. loss. - J-E.H. har berättat väsentligen detsamma som M.H. om denna händelse. Han har uppgett att J. tog ett rejält grepp om halsen och nacken på honom och att han kom loss först efter flera minuter; han hade ont ett par – tre dagar efteråt. - J.S. har förklarat att han inte minns någon händelse vid ett fönster.

Senare gick M.H. och J.S. på en toalett. Om händelserna på toaletten har de hört personerna sammanfattningsvis berättat följande.

M.H.: Han tror att han och J-E. kom in på toaletten före J. Det fanns högst fem personer där inne. J. försökte tränga sig in i samma bås, där M. stod. M. puttade ut honom. När M. var färdig gick J. in i båset och utträttade sitt behov. M. väntade på honom. När J. var färdig och hade vänt sig om uppfattade M. att J. skulle hoppa på honom. M. ”drog då till” J. med höger hand rätt i ansiktet, han kan inte svara på om det var med öppen eller knuten hand. Det var bara ett slag. Han kände sig provocerad. J. föll rakt baklänges och slog troligen i huvudet. Efteråt låg J. stilla hopkurad på golvet, medan M. stod bredvid. M. tittade inte så noga på J. och kunde inte se om denne hade några skador. J-E. var framme och lyste i J:s ögon med en cigarettändare för att se att pupillerna rörde sig. Fem personer stod runt J. M. och J-E. beslutade sig för att lämna platsen, eftersom de tänkte att J. säkert tänkte fortsätta att slåss.

J.S.: Han talade med K. på toaletten. M. och J-E. kom dit. Han har inte något minne av att han skulle ha försökt tränga sig in i det bås där M. stod. Han besökte urinoaren och kastade vatten. Sedan skulle han stänga gylfen. Han såg inte M. Hans nästa minne var att K. väckte honom och sade att han blivit knockad. Han kände sig groggy. Han hade en svullnad i kinden och ett sår i munnen, som blödde lite grann. Han ville inte göra någon polisanmälan. Senare på kvällen gick han till en restaurang. Han har inte fått några men efter händelsen.

J-E.H.: Han vet inte om J. var inne på toaletten när han och M. kom in. J-E. gick in i ett bås för att urinera. Sedan hörde han en duns. K. sade ”det var väl onödigt”. J. satt mot en kakelvägg i ena hörnet och blundade, han hade nog slagit i huvudet och svimmat. J-E. och K. drog fram J., som blev liggande på golvet. Hans pupiller reagerade på ljus. J-E. vet inte om J. var vid medvetande. Det syntes någon liten skada på läppen. J-E. och M. lämnade platsen.

P.P.: Han gick på toaletten och ställde sig i ett bås. J. stod i båset bredvid. När P. var klar vände han sig om. Några sekunder senare vände sig J. om och skulle dra upp gylfen. M. slog då, troligen med höger hand, två snabba slag mot J:s ansikte. J., som var berusad, rasade omkull i sidled och bakåt. Han blev liggande med näsan mot golvet. P. lade honom i framstupa sidoläge.

Direkt efter detta kom K. fram. J. var groggy. M. stod framför och föreföll hotfull; han sade ”han skall fan inte ljuga på mig!” P. kan inte minnas hur J. såg ut i ansiktet.

K.E.: Han besökte festen tillsammans med J., som övernattade hos honom. På toaletten stod han och pratade med andra personer. Han såg i ögonvrån att något hände. M:s armar var lyfta och J-E. försökte lugna ner M. J. föll ihop på golvet. Han var först inte kontaktbar. P. lade J. i framstupa sidoläge. Senare fick de upp J. på benen och satte sig i trapphuset. De följde med några andra till en restaurang. Vänstra delen av J:s käke svullnade upp. J. och K. tog efter restaurangbesöket en taxi hem till K. Påföljande dag syntes J:s skador bättre. Han var rödsvullen och hade lite tandvärk.

R.N.: Han besökte toaletten och stod vid urinoaren. När han vände sig om för att gå ut såg han att en man låg på golvet. Han och K. hjälpte mannen upp. Mannen var vid medvetande.

P.L. har vittnat om vad som hände på en bussresa hem från en julfest 2002 för personalen på Altima. Enligt P.L. kom M.H. då fram och flyttade på P.L:s hustru, varefter han satte sig på hustruns plats och tog ett nacktag på P.L. M.H. tryckte också ner en annan person i sätet. - M.H. har förklarat att han inte kan påminna sig någon sådan händelse.

Tingsrätten gör följande bedömning.

Enligt 18 § anställningsskyddslagen får avskedande ske om arbetstagaren grovt har åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren. Har en arbetstagare blivit avskedad under omständigheter som inte ens skulle ha räckt till för en giltig uppsägning, skall enligt 35 § samma lag avskedandet förklaras ogiltigt på yrkande av arbetstagaren.

I förarbetena till den nu gällande anställningsskyddslagen (prop 1981/82:71 s 72) framhålls att det beträffande brott som begås i tjänsten eller som annars riktas mot arbetsgivaren finns anledning att tillämpa ett strängt betraktelsesätt över hela arbetsmarknaden. Arbetsdomstolen har också i sin praxis sett allvarligt på våld på arbetsplatsen eller med anknytning till arbetet. Detta har gällt också om gärningen begåtts utanför arbetstiden och utanför arbetsplatsen. En nyanserad bedömning skall emellertid göras, varvid bl.a. eventuell provokation och brottets anknytning till anställningen skall beaktas.

I målet är ostridigt att M.H. på toaletten utdelat åtminstone ett slag mot J.S. Utredningen visar att J.S. har fallit omkull av slaget och att han under en stund efteråt inte varit kontaktbar. Slaget har orsakat kroppsskada i form av en svullnad i kinden och ett mindre sår i munnen. Såsom särskilt framgår av P.P:s vittnesmål har slaget utdelats när J.S. hade urinerat färdigt och skulle

dra upp gylfen. J.S. har alltså befunnit sig i en situation där han haft svårt att försvara sig. Inte ens M.H:s egna uppgifter under sanningsförsäkran ger stöd för att J.S. vid detta tillfälle försökt gå till angrepp mot M.H. Det finns inte heller något i utredningen som stöder att M.H. rimligen kunnat uppfatta sig vara utsatt för ett påbörjat eller överhängande brottsligt angrepp. Invändningen om att han handlat i nödvärn förtjänar vid angivna förhållanden ej avseende. Eftersom M.H. alltså inte bedöms ha haft rätt till nödvärn enligt 24 kap 1 § brottsbalken, kan inte komma i fråga att tillämpa regeln om excess i 24 kap 6 § samma balk. M.H. har alltså gjort sig skyldig till misshandel enligt 3 kap 5 § brottsbalken.

M.H. har hävdats att slaget föregåtts av provokation från J.S:s sida. J.S. har för sin del ställt sig oförstående till detta påstående. Utredningen får anses utvisa att J.S. – efter att under måltiden ha fört en animerad diskussion med M.H. – kommit fram till bröderna H. vid fönstret och där bl.a. tagit ett grepp på J-E.H. J.S:s beteende där kan visserligen ha varit störande för M.H. men kan inte betraktas som någon provokation mot denne som förtjänar beaktande. På toaletten har J.S., enligt M.H., trängt sig in i samma bås där M.H. redan stod. Om detta påstående är riktigt kan likväl inte anses vara fråga om en handling, som ursäktar eller ens förklarar M.H:s senare angrepp.

Festen har anordnats av byggherren till en byggnation, som utförts av bland andra anställda i Altima och Altimas underentreprenörer. M.H. har fått möjlighet att komma till festen därför att han varit anställd i Altima. Han kan i detta sammanhang betraktas som en företrädare för företaget. Våldet har riktats mot J.S., som varit anställd hos en underentreprenör till Altima. Gärningen har därför en klar anknytning till M.H:s anställning.

Tingsrätten finner vid en samlad bedömning att det våld, som M.H. gjort sig skyldig till, varit så allvarligt att det berättigat Altima att tillgripa avskedande. Käromålet skall alltså – oavsett vad som må ha förekommit i samband med julfesten 2002 – bifallas.

Vid denna utgång skall M.H. ersätta Altimas rättegångskostnader. M.H. har vitsordat skäligheten av det belopp Altima yrkat.

DOMSLUT

1. Tingsrätten ogillar käromålet.
2. M.H. skall till Altima AB utge ersättning för bolagets rättegångskostnader med etthundratjugotuseniohundrasextiosex (120 966) kr, varav 117 500 kr i ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom tills betalning sker.